OSNOVNA ŠOLA FRANA ALBREHTA
KAMNIK

PODRUŽNICA TUNJICE

40 let

Stoji (nova) učilna zidana

Stoji (nova) učilna zidana
Zbornik ob 40. obletnici otvoritve nove šole v Tunjicah
Izdajatelj in založnik: OŠ Frana Albrehta Kamnik, zanjo Rafko Lah
Uredniški odbor: Metka Mestek, Jože Ramuta, Ivanka Učakar, Jelka Vrhovnik
Jezikovni pregled: Ivanka Učakar
Oblikovanje: Janez Bergant
Izvedba, tisk:: Artpro d.o.o.
Kamnik, maj 2006
Naklada: 400 izvodov

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam pomagali zbirati gradivo, posredovali informacije ali slikovno gradivo, nam podarili del svojega časa in spominov ali kako drugače pripomogli k izdaji.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.32./34(497.4 Kamnik)(091)(082)

OSNOVNA šola Frana Albrehta (Kamnik). Podružnica (Tunjice)
Stoji (nova) učilna zidana: 40 let: [Zbornik ob 40. obletnici otvoritve nove šole v Tunjicah] / [uredniški odbor Metka Mestek … et al.].—Kamnik: OŠ Frana Albrehta 2006

1. Gl. stv. Nasl. 2. Mestek, Metka

227032832

Ob 40-letnici šolske stavbe v Tunjicah

Ob slovesnem trenutku, 40-letnici šolske stavbe v Tunjicah, si zaslužijo priznanje vsi, ki so poučevali na tem koščku slovenskega prostora, vsi, ki so z veliko truda in prizadevanja zgradili šolsko stavbo, vsi, ki so skrbeli, da so poleg pouka v šoli nemoteno potekale tudi druge dejavnosti in da je šola taka, kot je. Tistim, ki so svoje življenjske poti povezali s poklicem, ki ni pomenil samo poučevati otroke, temveč dostikrat popolno predajanje drugim, odrekanje svojemu prostemu času, materialnim dobrinam.

Šola kot središče kulture in napredka, je in je bila zasluga učiteljev. Tudi današnji rodovi učiteljev se bodo s svojim delovanjem zapisali v zgodovino šole in kraja.

Podružnično šolo v Tunjicah so začeli graditi leta 1962, učenci pa so v takrat novo stavbo prvič vstopili v šolskem letu 1965/66. Šola bo v času praznovanja dobila lepšo podobo. V tem letu zamenjana streha, okna, obnovljene sanitarije in avla so namenjeni izboljšanju pogojev bivanja in dela.

Prenovljena šolska stavba in barve v šolski avli naj v šolo privabijo nove generacije. Naj sonce sveti na našo šolo. Nanjo smo ponosni vsi.

Rafko Lah, ravnatelj

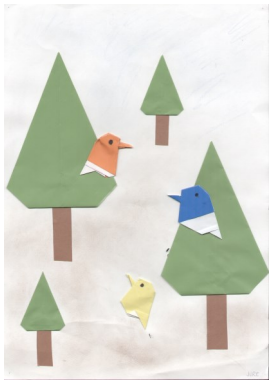

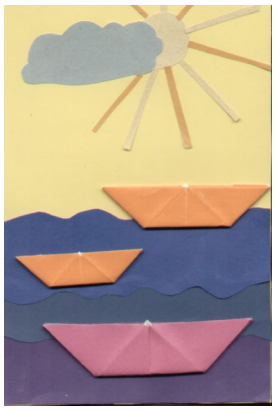

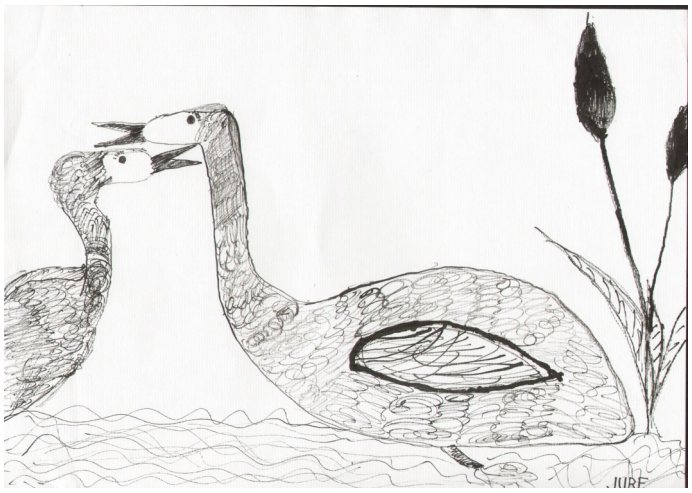

»SREDI POLJA JASEN GRAD ...«

Za praznik naše armade – nova šola v Tunjicah

V Tunjicah so na praznik JLA slovesno izročili svojemu namenu novo šolsko poslopje. Slavnost je bila prav gotovo ena izmed najpomembnejših dogodkov v zgodovini tega kraja, ki ima že stoletno šolsko tradicijo.

Prostori v starem šolskem poslopju že dolgo niso več ustrezali razmeram. Že pred prvo svetovno vojno so prebivalci Tunjic imeli zbranih 20.000 avstrijskih kron za gradnjo šolskega poslopja. Prehitela jih je vojna in denar je šel za vojno posojilo. Tik pred okupacijo v drugi svetovni vojni pa so prav tako imeli že 40.000 din v fondu za gradnjo. Tako sta propadla dva poizkusa, da bi dobili novo šolo. Šele dvajset let po osvoboditvi se je uresničila davna želja vaščanov.

Učiteljica Jelka Trebušak z učenci na izletu na Janče, 1964

Povabljenci na proslavi ob otvoritvi nove šole

Novo šolsko poslopje stoji sredi naselja, kjer je tudi gasilski dom. Na lepem sončnem prostoru, med gozdom in novo sadno plantažo se beli najlepše poslopje v vasi kot »sredi polja jasen grad«.

V pritličju sta dve učilnici, konferenčna soba in pisarna, soba za družbene organizacije in knjižnica. Prostorna avla je primerna za prireditve. V kletnih prostorih je kopalnica s prhami za šolsko mladino. V pritličju je še kuhinja za tople malice šolarjem. Poslopje je dobro oskrbljeno z vodo. V nadstropju sta dve stanovanji, dvosobno za upravitelja in garsonjera, obe s kuhinjo in kopalnico. Vsak prosvetni delavec, ki se bo odločil za Tunjice, bo vesel tako lepih prostorov.

Sklad za razvoj družbenih služb občine Kamnik je dograditev šolskega poslopja v Tunjicah postavil med prvenstvena dela. In prav je storil, saj se je gradnja vlekla že štiri leta. Z opremo je bilo skupno okrog 60 milijonov stroškov, prebivalci Tunjic pa so prispevali les v vrednosti 1,800.000 dinarjev.

Slavnostne prireditve sta še udeležila tudi republiški sekretar za šolstvo Tomo Martelanc in direktor Zavoda za prosvetno-pedagoško službo Ljubljana Tine Orel, zastopniki političnih, družbenih in prosvetnih organizacij ter drugi gostje iz Kamnika.

Po uvodnem pozdravu prof. Suštarja, zastopnika šolske skupnosti osemletke »Frana Albrehta«, je podal zgodovino gradnje šole predsednik gradbenega in šolskega odbora Blaž Rems, tehnično poročilo pa tehnični vodja sklada za razvoj družbenih služb Jože Ogrinec. V imenu Skupščine občine Kamnik je izrazil zadovoljstvo nad dobro opravljenim delom predsednik sklada za šolstvo Srečko Rot in prerezal simbolični trak. Kratek kulturni program z recitacijami in petjem so pogumno in prisrčno izvajali tunjiški šolarji.

Po proslavi so nekdanji šolarji – danes že osiveli kmečki gospodarji, delavci, očetje številnih družin – stisnili roko in prisrčno pozdravili nekdanje učiteljice, od katerih je Iva Justinova preživela med njimi dvajset let, Jožefa Palčičeva pa sedemnajst let.

Več kakor sto let je stara šola vrhu hriba nudila prvo izobrazbo tunjiškim otrokom. V njej je dobil prve nauke tudi akademik dr. France Stele, prvič pa je v njej stopil na kateder upokojeni šolski nadzornik Aleksander Neržima.

(zapisal F. Svetelj v Kamniškem občanu marca 1966)

NOVA ŠOLA

Že leta 1959/60 so Tunjičani želeli, da bi v vas napeljali telefon, javno razsvetljavo, da bi znižali klanec na cesti Kamnik-Tunjice. Najstarejša želja pa je bila želja po novi šoli. Šolska uprava je sporočila občinski sanitarni organizaciji, da je šola v stari mežnariji v razpadajočem stanju. Vsa opozorila in prošnje so zalegli toliko, da so se februarja pri Jamovcu zbrali zastopniki občine, gradbenega odbora in župan. Vabljen je bil tudi arhitekt Novinšek iz Ljubljane, ki je s seboj že prinesel idejni osnutek za novo šolsko stavbo. Zgrajena naj bi bila v paviljonskem stilu. Vsi so hvalili, da bo stavba lepa. Zmenili so se, da bodo Tunjičani prispevali les, občina pa toliko, da se bo pridobil prostor za proslave in zborovanja.

Gradnja šole v letu 1962

Leta 1962/63 se je začela izpolnjevati stoletna želja po šoli. Začeli so graditi šolsko poslopje, vendar od novembra dalje niso dosti naredili. Zabetonirali so JV steno enajst metrov globoko. Delo so opravljali sezonski delavci. Potem je začelo zmrzovati in delo pri gradnji šole so pustili vse do maja naslednjega leta.

Vaščani niso bili zadovoljni, ker so v letu 1962 že zbrali les za šolo in ga tesali, potem pa je občina postavila kar nekakšen ultimat: ali gradimo šolo brez tako želene dvorane ali pa je sploh ne gradimo. Tako se je gradila šola brez večjega prostora za zbiranje, če izvzamemo avlo.

963/64 so nadaljevali z gradnjo šele v poletnih mesecih. Delo je zelo hitro napredovalo, do jeseni 1963 je bila šola pokrita. Sedaj se je šele pokazala prava podoba nove šole. Tunjičanom ni bila všeč in so jo imenovali "kozolec".

Učitelji z učenci pa so bili veseli, da se bodo selili, ker so postali pogoji v stari mežnariji nevzdržni. Vendar se je pouk v šolskem letu 1964/65 še nadaljeval v stari mežnariji. Pričakovali so, da se bodo 29. novembra preselili v novo šolo. Začeli so že pripravljati program, toda vsa upanja so se izjalovila, ker so bila vsa dela z odlokom ljudske skupščine popolnoma ustavljena zaradi pomanjkanja sredstev. S počasno graditvijo šole so se Tunjičani kar nekako sprijaznili.

Učiteljica Helena BoleZ učenci pri Dobovšku, 1978

Prva učitelja v novi šoli sta bila Štefan Luštrek in Lojze Goršič. S šolskim letom 1966/67 sta poučevanje na šoli prevzela Marjeta Slabe in Pavle Slabe. Leta 1977 je namesto učitelja Pavleta Slabeta začela poučevati Helena Bole.

Ob novi šolski stavbi…

ŠOLA DANES

Pouk izvajamo v kombiniranih oddelkih. V pouk vnašamo pestre učne oblike in metode. Sledimo usmeritvam sodobne šole, ki zahteva veliko aktivnosti, ustvarjalnosti, raziskovalnega in projektnega učnega dela. Poleg rednega pouka se v naši šoli dogaja še marsikaj zanimivega, kar pritegne k sodelovanju tako učence kot tudi njihove starše in ostale krajane. Zelo prijetno in z velikim veseljem sodelujemo z Ivanom Nograškom, ki nam že vrsto let pripravlja prvi športni dan-pohod po domačem kraju, spoznavanje tega ter iskanje zaklada.

Športni dan, Stolnik

V okviru interesnih dejavnosti obiskujejo učenci dramsko-recitacijski krožek, gibalne urice, plesne vaje, tekmujejo za bralno značko, sodelujejo v matematičnem tekmovanju Kenguru in se udeležujejo različnih projektov. Vsako leto pripravimo novoletno prireditev za starše. Ob materinskem dnevu počastimo mamice ter vse žene v naši krajevni skupnosti. Z velikim trudom in skrbnim delom pripravimo prireditve.

S pomočjo staršev smo uredili okolico šole in igrišče. Prav tako so nam starši pomagali pri ureditvi prostora v kleti, kjer imamo spravljene učne pripomočke.

Praznovanje materinskega

SPREHOD SKOZI ZADNJE DESETLETJE

V šolskem letu 1994/95 je bila obnovljena notranjost šole. Zaživela je v mavričnih barvah.

Tunjiški oktet na slovesnosti

Izdelovanje sirupa.

V šolskem letu 1999/2000 smo za darilo ob materinskem dnevu dobili nov računalnik. Podarila nam ga je krajevna skupnost Tunjice. Uspešno smo sodelovali v projektu o Franu Albrehtu in Francetu Prešernu. Sodelovali smo na državnem natečaju Prešeren po Prešernu - tudi o ljubezni, kjer smo dosegli prvo mesto. V projektu o Francetu Prešernu so sodelovali prvošolci in drugošolci. Nagrajenci so skupaj z mentorico Metko Mestek odšli na izlet v Vrbo in na Bled.

Tunjiški povodni možje

2001/02

V tem letu je bil zelo uspešen šolski pevski zbor pod vodstvom Anice Stele. Kot najboljši so odšli na območno revijo pevskih zborov Gorenjske. Večkrat smo obiskali Naravni zdravilni gaj. Za konec leta smo odšli na izlet v Piran.

Mladi pevčki z zborovodkinjo Ano Stele

2002/03

Jeseni smo pripravili zanimivo razstavo. Iskali in našli smo zaklad. V galeriji Veronika smo si ogledali razstavo o Franu Albrehtu. Prvošolci in drugošolci so se udeležili naravoslovnega tabora v Gozd Martuljku.

Pred staro Korbarjevo hišo

2003/04

Uvedli smo prvi oddelek devetletne osnovne šole. Raziskovali smo okolico Tunjic. Pot nas je peljala čez Stolnik. V Lutkovnem gledališču Ljubljana smo si ogledali Sapramiško; prisluhnili smo za otroke prirejeni operi Papageno igra na čarobno piščal. Prvošolci so se udeležili zimskega tabora v Črmošnjicah, učenci 3. in 4. razreda pa naravoslovnega tabora v Kamniški Bistrici. Na podružnični šoli Vranja Peč smo imeli zaključek bralne značke s Tatjano Kokalj. Na travniku ob šoli smo postavili nekaj igral in klopce. Pri ravnanju zemlje in postavitvi so nam pomagali starši.

2004/05

Učenci so bili navdušeni nad športnim dnevom v plavalnem bazenu v Kranju. Junija smo v Rezmanovem observatoriju opazovali planet Venera. Udeležili smo se koncerta Glasbene šole v Mengšu. Obiskali smo Narodno galerijo. Starši so nam pomagali pri ureditvi kletne sobice, kjer imamo shranjena učila. Tudi okolico šole smo uredili s pomočjo staršev.

2005/06

Uvedli smo oddelek podaljšanega bivanja, ki ga obiskuje 22 učencev. Zanje smo organizirali kosilo, ki ga vozijo iz Šolskega centra Rudolfa Maistra v Kamniku. Obiskali smo arboretum v Volčjem Potoku in živalski vrt v Ljubljani. V Mengšu smo prisluhnili koncertu učencev Glasbene šole. Sodelovali smo na Pomladnem sejmu, udeležili smo se Občinske revije pevskih zborov. Učenci 4. razreda so opravljali kolesarski izpit.

Opazovanje sonca

ODKRITJE SPOMENIKA PRED ŠOLO

Šolsko leto se je bližalo koncu. V lepem pomladnem dnevu so se pri šoli zbrali domačini, šolarji, skupina v narodnih nošah in številni neznani obrazi iz Kamnika in Ljubljane. Prišli so na proslavo in odkritje spomenika akademiku dr. Francetu Steletu, umetnostnemu zgodovinarju.

Ta svečani dogodek je polepšala zborovska pesem, lepa umetniška beseda gledališke igralke Alenke Svetelove in igrive pesmice tunjiških šolarjev.

O delu in življenju dr. Franceta Steleta, ki je postavil temelje slovenske umetnostne zgodovine, je govoril njegov najboljši učenec, sodelavec in prijatelj dr. Emilijan Cevc, kamniški rojak.

Cerkve in cerkvice, ki lepšajo naše kraje, so bile velika ljubezen Steletovega raziskovalnega dela. Z odkrivanjem pod beležem skritih srednjeveških stenskih slikarij je naredil vse, da je ohranil, kar se je v viharjih časa ohraniti dalo.

Posebno nagnjenje je čutil do ljudske ustvarjalnosti. Zapisal in objavil je tudi pesmi, ki sta mu jih pripovedovala njegov stari oče Tomaž in oče France.

Bil je odličen pedagog in predavatelj, ki je znal vse slovanske in glavne evropske jezike. Veliko je potoval po svetu, nikdar pa ni pretrgal srčnih vezi z domačim krajem. Bil je Birtov iz Tunjic, stric Birtovemu očetu. Le-ta mi je povedal, da jih je z družino pogosto obiskoval. S svojih potovanj v tujino jim je tudi redno pisal.

»Njegovo srce in duša sta v Tunjicah,« je rekel Steletov najboljši prijatelj dr. Emilijan Cevc, ki ima največ zaslug, da pred šolo v Tunjicah stoji Steletov spomenik.

Nekaj več o našem prvem poklicnem spomeniškem konservatorju sem napisala v želji, da bi nas njegovo delo opominjalo, kako pomembno je učenje, znanje in ljubezen do domače zemlje, kulture in ljudi.

Mi, ki smo se na tej proslavi tresli od treme, smo na sliki.

Se spomnite pesmice? »Če bi šola noge dobila, bi po dvorišču se z nami lovila.«

Napisala »kamniška učiteljica« Helena Bole

SPOMINI NA MOJIH 31 LET DELA IN ŽIVLJENJA V PODRUŽNIČNI ŠOLI TUNJICE

Znašla sem se pred težko in zahtevno nalogo, kako strniti vseh 31 let poučevanja in vrsto let tudi vodenja podružnične šole Tunjice v ne predolg sestavek spominov na vse to. Vendar nekje moram začeti.

Zelo živo se spomnim mojega prvega vtisa ob prihodu v Tunjice. Ta ni bil dober, krivec pa je bil takratni strmi tunjiški klanec, ki ga ni in ni hotelo biti konec. Ozka makadamska cesta, polna lukenj je bila na obeh straneh zastrta z gostim grmovjem. Obupana sem se spraševala, v kakšno temo rinemo in to z Vranje Peči, kjer sem ob lepem vremenu lahko videla velik del Ljubljanske kotline in celo Ljubljanski grad.

No, pa se je svet pred nami le začel odpirati in širiti v ravnino in od takrat so Tunjice zame najlepši kraj, takoj za Tržičem, kjer so moje korenine in kamor se še vedno rada vračam.

Tako sem po štirih letih poučevanja na Vranji Peči in avanturističnem potovanju v Tunjice tu pristala, zaživela s svojo družino in 31 let tudi s šolo, se upokojila in tu še kar vztrajam.

Z delom v podružnični šoli Tunjice sem pričela v šol. l. 1967/68. Poučevala sem v kombiniranem oddelku 1. in 3. razred vse do leta 1993/94, ko sem prevzela kombiniran oddelek 3. in 4. razreda.

Med svojimi učenci

Od leta 1970 sem 10 let vodila malo šolo v popoldanskem času, po rednem pouku. Takrat smo to še delale učiteljice prvih razredov, pozneje so nadaljevale vzgojiteljice iz vrtcev, ki so prihajale na podružnične šole.

Leta 1969 sem vpisala tudi študij ob delu na Pedagoški akademiji v Ljubljani in na veliko veselje obeh otrok, ki sta bila takrat še malčka leta 1972 diplomirala, si pridobila višjo izobrazbo in spet imela nekaj več prostega časa za oba.

Leta 1977 sem bila imenovana za vodjo šole, kar je bila moja dodatna obveznost vse do upokojitve 1998.

Zadnje leto svojega dela v šoli sem poučevala samo učence 4. razreda; torej v čistem oddelku, kar je bilo kot pesem. Dovolj časa za vsakega učenca posebej, dovolj časa za pridobivanje novih znanj in utrjevanje in še za pogovore in igro.

Z letnicami nanizani podatki ne povedo kaj dosti o nekdanjih učencih, ki jih danes srečujem kot mamice in očke, kot mladenke in mladeniče.

Kar precej jih je bilo – šolarjev namreč – v teh enaintridesetih letih in tudi spominov na vragolije, razposajenosti, zabavne in manj zabavne dogodke je veliko. Žal mi je, da jih takrat nisem zapisala in so tako le nekateri dogodki še dovolj živi v mojem spominu. Naj zapišem nekaj o tem v »šifrah«, mogoče se bo kdo prepoznal ali spomnil dogodkov:

- jajca iz kurnika bližnjega soseda in kazen
- učenec v vrhu smreke, po pouku, ne med njim
- Mala planina, padec in zdrs po kravji pogači
- izohipsa in zrezek
- pa »šraufciger« in ostale različice pri iskanju prave besede.

Ko razmišljam o sebi kot še mladi, tista prva leta neizkušeni učiteljici, vem, da sem delala tudi napake. Vem pa tudi, da sem se z leti skupaj z učenci in ob njih marsičesa naučila in marsikaj pridobila. Rada sem hodila v tunjiško šolo, rada sem učila tunjiške otroke in nisem velikokrat »špricala« pouka. Bila sem dosledna in vztrajna pri svojih zahtevah ter stroga ali blaga, kadar sem presodila, da je tako prav in dobro za učence.

Kaj vse smo torej v teh letih poleg sedenja v klopeh, učenja in pisanja šolskih nalog, pozneje testov in preizkusov znanja, še počeli?

Veliko!

Izdajali smo šolsko glasilo Lubadarčki, ki še izhaja. Hodili na pohode in planinske izlete v Karavanke in Kamniške planine, se ob naravoslovnih dnevih podili po naravi in se zraven še kaj malega naučili o njej. Šoska leta smo skupaj s starši zaključevali z izleti in pikniki.

Pohod na Kofce

Tista leta, ko so v plantaži še zorela jabolka, smo pridno pomagali pri obiranju in si tudi prislužili kar nekaj zabojev za šolske malice. Vrsto let so generacije učencev pomagale pri spravljanju drv in premoga, da smo bili na toplem pozimi. Redno smo vsaj štirikrat na leto poskrbeli za urejeno okolico šole in ob pomoči staršev in ostalih krajanov ter zaposlenih marsikaj izboljšali. Pripravljali smo proslave in kulturne prireditve za take in drugačne namene; teh je bilo res ogromno v vseh teh letih mojega dela v šoli.

V letih od 1967 dalje pa vse do moje upokojitve se je v šoli Tunjice in v kraju samem veliko spremenilo, izboljšalo, napredovalo, naredilo.

Dobili smo vodovod, pa asfaltirane ceste, telefon, kabelsko televizijo, urejeno igrišče. Prej Lutzove in Kupperbusch peči je zamenjalo centralno ogrevanje. Po dolgem času smo postopno dobili novo šolsko pohištvo, najprej v eni, nato v ostalih učilnicah in celo majhna telovadnica je nastala iz prejšnje zbornice. Dobili smo tudi številne nove pripomočke za pouk, fotokopirni stroj in tudi že računalnik.

Velik trenutek je bil, ko so nas jeseni leta 1994 pričakali šolski prostori, prepleskani v toplih pastelnih barvah, za dobro počutje učencev in vseh zaposlenih.

Pri vse naštetih spremembah in izboljšavah v sami šoli in njeni neposredni okolici pa so vedno sodelovali in pomagali krajani Tunjic, starši vseh generacij učencev in tam, kjer je bilo to možno in potrebno,

tudi vsi, ki so bili v teh letih zaposleni v šoli in so živeli z njo.

Proti koncu pa še o tistih mojih učencih, ki mi bodo trajno ostali v spominu. Tragični dogodki, nesreče in hude bolezni so jim preprečile, da bi odrasli in zaživeli svoje sanje, uresničili svoje želje in razvili vse tiste svoje sposobnosti, ki so jih imeli. Ne maram žalostnih spominov, raje se teh učencev spominjam, kako sem jih spoznala kot prvošolce in spremljala njihovo odraščanje in razvijanje v preostalih letih.

Za prvo številko Lubadarčka je naslovnico narisal vsestransko nadarjeni Jure, spomnim se igrivega in navihanega Miha, Anite, ki se je razvijala v uspešno športnico, bistrih dečkov Boštjana, Robija in Davida in tudi Matjaža, ki naj bi jeseni tistega leta šele postal prvošolec.Vsi so bili v določenih letih, dnevih in trenutkih del mojega življenja in dela v šoli Tunjice.Toda ... Umiriti moram spomine, ki vznemirjajo in žalostijo. Zato bom zaključila s tistim stavkom tam nekje iz srednine zapisa: »Rada sem hodila v to šolo, rada sem učila tunjiške otroke«.

Toda rada in z velikim veseljem sem zaključila dolgoletno šolanje in postala le še upokojenka z veliko prostega časa, ki pa mi ga vedno primanjkuje in mi tako ni nikoli dolgočasno.

Marjeta Slabe

ČESA SE SPOMINJAM

V tunjiški šoli sem bila zaposlena 32 let. Prva kuharica na šoli je bila Anica Šmidovnik – Pikovčeva. Sosedi sva bili, ko mi je povedala, da bo mesto prosto, ker se bo preselila, pa sem se prijavila. Moja nova služba je bila veliko bliže domu in mojim otrokom, ki so bili še šolarji.

Vstajati sem morala zelo zgodaj, da sem zakurila peči in so učenci prišli v že tople učilnice. Z drvmi in premogom smo kurili Lutzove peči. Ob spravilu drv so mi pomagali učenci, a najtežje delo sem morala opraviti sama. Kljub težkemu delu sem rada hodila med otroke. Končno so napeljali centralno kurjavo.

Malice so bile precej drugačne od dosedanjih. Ponavadi smo malicali kruh, namazan z margarino in marmelado. Salamo smo imeli malokrat. Kuhala sem čaj, kakav, mlečni riž.

Pozimi sem čistila sneg z dvorišča ter pot v šolo. Nekateri pridni učenci so mi pri delu pomagali. Zelo rada sem imela svoje delo, saj sem bila med otroki. Z učitelji sem se dobro razumela. Večkrat nas je prišel obiskat takratni ravnatelj Slavko Frbežar.

Skrbela sem tudi za zunanjo urejenost šole. Kosila sem travo in skrbela, da je bilo v šoli čisto. Pri košnji

in spravilu trave mi je pomagal mož. Rada sem bila med ljudmi, zato mi je kar nekaj manjkalo, ko sem odšla v pokoj.

Milka Žagar

PRIJETNI SPOMINI NEKDANJEGA UČENCA

V tunjiško staro šolo na gričku pri cerkvi sem začel hoditi drugo leto po koncu 2. svetovne vojne leta 1947. Tisto leto so v glavnem zaključevali »študije« vsi tisti, ki zaradi vojne niso mogli redno hoditi v šolo. Stric Janez mi je za to priliko dal imenitno usnjeno torbo kot zapuščino nekega partizanskega kurirja. Nekaj časa smo v šoli imeli tudi verouk, ki ga je poučeval duhovnik Jože Smolič. Pred pričetkom smo pozdravili hvaljen Jezus in nato molili. Kmalu so verouk v šoli prepovedali in nekaj pozneje župnika zaprli. Potem smo na začetku pouka pozdravljali:

Za domovino – s Titom naprej.

Šola v stari mežnariji

Najbolj imenitno se mi je zdelo, ko so nam delili malico iz Unra paketov, ki so jih Američani pošiljali kot pomoč tedanji Jugoslaviji. To je bil božansko dober kakav, ki sem ga takrat prvič pokusil. Posebnost je bilo tudi mleko v prahu.

V šoli smo imeli posebne klopi za dva učenca. Na sredini mize je bil vgrajen črnilnik. Tja smo pomakali peresa. Kemičnih svinčnikov še ni bilo. Uporabljali smo tudi pivnike, da smo črnilo hitreje posušili.

Zadaj, v kotu učilnice, je stala visoka lončena peč, ki jo je pozimi zalagal z drvmi tisti učenec, ki je sedel najbliže. Prednji del učilnice, kjer je bila učiteljica, je bil za eno stopnico višji. Na tem mestu je moral za kazen klečati tisti učenec, ki je motil pouk.

Tablo smo imeli v dveh delih na škripčevju, tako da smo na spodnjo pisali, z zgornje pa prepisovali v zvezke. Takrat se je ocenjevalo tudi lepopis in naloga tudi. Če ni bila pravilna ali če je bila grdo napisana, ni bila nič vredna in zato slabo ocenjena.

V šoli takrat še ni bilo elektrike in vode. Po vodo smo hodili v vodnjak. Stranišče je bilo leseno na štrbunk, razdeljeno za dečke in deklice, zgrajeno zunaj za šolo. Igrišče smo imeli na prostoru med šolo in cerkvijo, kjer smo se šli igro med dvema ognjema ali kot smo mi rekli, da »muhe pobijamo«. Igra pa nikoli ni trajala dolgo, saj nam je žoga vedno uhajala v dolino, enkrat na eno, drugič na drugo stran, ali v Hrustov graben ali v Kozvovc. Seveda smo vedno vsi tekli za njo. Če smo si na tak način podaljšali odmor, smo morali vsi poklekniti v vrsto pred šolo in iztegniti desno dlan, kamor je potem učiteljica močno udarila. Če pa kdo kazni ni resno vzel in ga je silil smeh, je kazen dobil tudi po levi dlani. Konec odmora je bil nakazan z ročnim zvončkom, takim, kot ga imajo ministranti v cerkvi. Ta zvonček je vedno stal na okenčku v veži šole.

Učiteljice so vedno imele strah, kdaj bo prišel šolski nadzornik. Zato sta tisti dan, ko je bil nadzornik napovedan, dva starejša učenca stražila v Pikovčovem kozolcu in gledala proti Bitencu, kdaj se bo nadzornik prikazal izza ovinka. Prišel je peš ali pa s kolesom. Ko sta ga ugledala, sta tekla do šole in vpila, da gre nadzornik. Učiteljica je takoj povedala, kaj bo koga vprašala. Tako smo vedno vsi vse znali, učiteljice pa so bile pohvaljene.

Tisti čas so morali kmetje vsako leto dati nekaj drv za šolo. Ker jih po klancu niso mogli veliko pripeljati do šole, so jih ponavadi pri Pikovcu polovico odložili. Tiste klaftre pa smo potem učenci znosili do šole: včasih za kakšno kazen, včasih namesto telovadbe, včasih pa kar tako. To delo smo kar radi opravljali, tudi zato, ker smo si pripravili dolge ošiljene leskove šibe, na katere smo natikali jabolka iz Pikovčeve kleti in si jih prisvojili. Včasih so nas domači tudi videli, pa kakšne hude zamere zato ni bilo.

Za kakšen hujši prekršek, ki pa se je praviloma zgodil skoraj vsak dan, je bil povzročitelj po pouku zaprt v razredu eno ali dve uri. Medtem je moral napisati kakšno nalogo. Za sebe sem dobro spomnim, da nisem vedel, kako se imenuje nižinski predel, ki se raz-

teza južno od Beograda proti Nišu v dolini reke Morave, za kar sem dobil toliko zapora, da si tri stokrat napišem Pomoravje. Znašel sem se tako, da sem zvezal dva svinčnika in tako hkrati pisal v dve vrstici. Ker se mi je iznajdba zdela imenitna, sem napisal kar pet stokrat in izdelek nesel pokazat učiteljici zgoraj v stanovanje. Zgodilo pa se je, da je učiteljica tudi pozabila na svojega zapornika. Tedaj je bila edina rešitev, da je kaznjenca rešila Peregrina, ki je stanovala v spodnjih prostorih in je dobro slišala ropot, ki ga je v obupu povzročal zapornik.

Vsako šolsko leto smo šli tudi na izlet. Enkrat smo šli peš iz Tunjic na Krvavec, drugič peš v Kamniško Bistrico, naslednjič pa na Stari grad. Spominjam se, da smo po izletu na Stari grad pisali spis. Kar nekaj nas je napisalo, da je bila z nami na izletu tudi stranjska šola. Vsi tisti smo naslednji dan morali to tudi narisati. Seveda stavbo stranjske šole, oblečeno v žensko krilo, z zavezano ruto, s palico v roki, kako se vzpenja na Stari grad. Najboljši spis s sliko je bil objavljen v otroškem časopisu Ciciban.

Eden bolj imenitnih izletov je bil s tovornjakom na Bled. Takrat je bilo še zelo malo avtobusov in še ti so vozili na redni liniji Kamnik-Ljubljana. Na tovornjak so pritrdili klopi, tako da smo se kar imenitno peljali. Po prihodu na Bled se je šofer takoj slekel in skočil v jezero. Za njim smo storili enako skoraj vsi korajžni fantje. Toda jezero ni bilo tako kot meter globok tolmun v Tunjščici, kjer smo vsi znali plavati. Nekaj se jih je začelo utapljati. Začeli so kričati in na srečo so bili ob jezeru kopalci, ki so nas zvlekli na suho. Prav malo je manjkalo, da ni kdo utonil.

Ivan Nograšek

OD UČENKE DO UČITELJICE

Minilo je le četrt stoletja, odkar sem prvič prestopila šolski prag, a razen stavbe se je vse zelo spremenilo.

Začela sem s popoldansko malo šolo, kamor sem kot petletna deklica hodila vso dolgo pot peš, sama, razen prve dni. Naslednjo jesen pa sem bila že prava šolarka, z rumeno rutico, kmalu pa še z rdečo rutico in modro kapo, a le ob posebnih priložnostih. Bilo nas je šest prvošolcev, naša prva učiteljica pa je bila tovarišica Metka Slabe. Učila nas je v kombinaciji s 3. razredom. Pri pouku smo bili čisto pridni. Nič nismo govorili, razen če smo morali. Kadar smo vedeli odgovor, smo z dvignjeno roko vsi vprek hite-

li klicati »turšica, turšica...«. Med odmori smo zaživeli, a če nas je tovarišica zalotila pri kakšni vragoliji, smo morali v kot ali pa smo dobili podpis. Zaleglo je za dolgo časa.

V 2. in 4. razredu nas je učila Helena Bole. Z nami se je veliko pogovarjala, brala nam je zgodbe, lepo je brala. Spomnim se, da nam je po delih prebrala knjigo Lukec in njegov škorec in ob zadnjem delu smo bili vsi ganjeni. Jezila pa se je na neposlušne, pozabljive in neurejene učence.

Večkrat smo imeli težave z ušmi, od enega otroka so se razpasle po skoraj vseh naših glavah. Učiteljica nam je morala pregledovati lasišče.

Kaj smo poleg učenja še delali v šoli? Vsako leto smo nastopili za dan žena. Nosili smo kurirčkovo torbico. Imeli smo čistilne akcije. Nosili smo drva v kurilnico. Imeli smo ročna dela in se učili plesti. Šli smo na pohode po Tunjicah, na Veliko planino, na Šenturško goro… V Kamniku v kinu smo gledali film Lassie se vrača. Z avtobusom smo se peljali le na končni izlet.

V Tunjicah sem se poleg branja, pisanja, računanja, naučila samostojnega učenja, potrpežljivosti, delovnih navad in reda. To sem potrebovala vse nadaljnje šolanje: na matični šoli v Kamniku, na srednji vzgojiteljski šoli ter na Pedagoški fakulteti. Postala sem učiteljica, ker imam rada otroke in šolo.

Kot študentka sem se po več letih vrnila v tunjiško šolo, prišla sem na prakso. Moja mentorica je bila Veronika Koselj, tedaj še Ftičar. Malo me je bilo strah, a bil je imeniten občutek, ko sem stala pred učenci in jih naučila nekaj novega. Sedaj sem pogosteje prihajala v šolo, vodila sem tudi dva krožka. Spomladi leta 1999 sem začela z nadomeščanjem učiteljice Veronike v 3. razredu. Jeseni sem diplomirala, obenem pa

sem že poučevala kombinirani oddelek 3. in 4. razreda s kar 18 učenci. Težko je bilo začeti, a mi je z obuditvijo spominov na moje šolske dni v kombiniranem razredu uspelo. Nekaj let sem poučevala kombinacijo 3. in 4. razreda, z uvedbo devetletke pa sem sprejela mlajše učence, in sicer kombinacijo 1. razreda devetletke in osemletke, letos pa učim učence prvih treh razredov devetletke.

No, in kaj se je spremenilo? Spremenili so se učbeniki, spremenili so se otroci, spremenilo se je sodelovanje staršev s šolo, spremenil se je red v šoli. Spremenilo se je še marsikaj, saj se spreminja svet, nekje na boljše, drugje pa žal na slabše.

Kljub vsem spremembam pa še vedno drži kitajski pregovor: Vsi cvetovi bodočnosti so v semenih sedanjosti.

Jelka Vrhovnik

Spomini naših staršev in starih staršev na šolo

Ko je hodil moj ati v šolo, ga je učil že pokojni tov. Luštrek Štefan. Iz Nevelj se je vozil v tunjiško šolo s kolesom. Njegovo kolo je zelo privlačilo otroke. Velikokrat so mu spustili zračnice, skrili, vzeli ventilčke ali namazali sedež. Otroke je to zabavalo, tovariša pa jezilo.

Luka Zabavnik, ati Stane

Ati je prvi šolski dan šel v šolo sam. To je bil čisto običajen dan, brez tortic, staršev ali kakšne drugačne pozornosti. Bil je samo strah pred neznanim.

Strah je kmalu minil, otroci so se spoznali med seboj. Ušpičili so tudi kakšno neumnost. V tretjem razredu sta z Bobnarjevim Francetom tekmovala, kdo bo dalj časa stal pod kapom in bo bolj moker. Učiteljica Metka Slabe je kmalu odkrila, kaj sta počela in ju napodila domov, da bi se posušila. Prišla sta samo do Smida, tam počakala nekaj časa in se vrnila v šolo. Domov si nista upala. Po povratku v šolo je učiteljica takoj opazila, da do doma nista prišla.

Spominja se tudi, kako so otroci pospravljali premog in pomagali tudi pri drugih opravilih. Veliko so telovadili na prostem. Otroci so se med seboj dobro razumeli in ohranili poznanstva do današnjih dni.

V štirih razredih sta jih poučevala Metka in Pavle Slabe.

Nika Železnikar, ati Peter

Učenci z učiteljem Pavletom Slabetom

Nekega dopoldneva je moja babica dobila obiske. Ko je mami skozi okno videla, kdo je prišel, je hotela domov. Vprašala je učiteljico, če lahko gre. Seveda ji ni dovolila.

Jure Černevšek, mami Marta

Ati se je naučil pisati, brati, računati. Če se poštevanke niso naučili, so morali ostati po šoli in se je učiti. V šoli so skrbeli tudi za ptičke.

Spoznal je veliko novih prijateljev. Zanimivi so bili zimski dnevi, ko so se sankali in smučali na Komolčevem hribu. Na športni dan so šli na Šenturško goro.

Blaž Romšak, ati Janko

Moj ati je začel hoditi v šolo pred 40 leti. Je bil prva generacija v tej šoli, ki so obiskovali prvi razred. Imel je tri šošolke in pet sošolcev. Njegov učitelj je bil tovariš Štefan Luštrek. Ati ima gospoda Luštreka v zelo lepem spominu, ker je bil do učencev pošten in prijazen, drugače pa je deloval zelo strogo. Prvi razred je bil tam, kjer je sedaj tretji in četrti. V šoli so pisali s peresom v zvezke. Ati se spominja, da so imeli le dva učbenika: prvo čitanko in računico.

Table so bile lesene, pobarvane z zeleno barvo in kvadratne oblike. Za računanje so imeli računalo na kroglice. Uporabljali pa so že grafoskop, ki se je atiju zdel takrat čudo tehnike. Že v prvem razredu so takrat imeli ocene. Če je bila učiteljici naloga všeč in če je bila brez napak, so dobili v zvezek čebelico; kdor ni imel naloge pa je dobil črno piko. Atiju je šola ostala v lepem spominu.

Dominik Stele, ati Franci

Da bi kaj več izvedel o šoli pred mnogimi leti, sem povprašal atija. Povedal mi je, da je hodil v isto šolo kot jaz. Takrat je bila še čisto nova. V 1. razredu so imeli zelo strogega učitelja, pisal se je Luštrek. V naslednjih razredih sta bila učitelja Metka in Pavle Slabe.

Jeseni so šolarji pomagali pospraviti drva in premog v klet. Centralno ogrevanje v šoli takrat še ni bilo napeljano. V vsaki učilnici je stala velika zelena peč, v katero je bilo treba stalno dolagati drva. V tistih časih so pisali s peresnikom, ki so ga pomakali v črnilo na šolski klopi. Podobno kot mi so tudi tedaj šolarji raziskovali znamenitosti Tunjic. Najbolj pa so se vsako leto veselili izleta po Sloveniji, običajno tudi v spremstvu staršev. Moj ati je hodil v šolo v Tunjicah od leta 1966 do 1970.

Jan Černevšek, ati Stane

Iz pripovedovanja mojega atija vem, da je bilo pred dvajsetimi leti v šoli precej drugače.

Niso imeli pokrite telovadnice. Spodaj pod šolo je bilo samo travnato igrišče. V učnem programu še ni bilo tujega jezika. V tistem času tudi ni bilo toliko učnih pripomočkov kot sedaj. Torbe so nosili precej lažje, saj je bilo manj delovnih zvezkov in knjig. V primeru zdravniških pregledov jih niso vozili, temveč so morali pešačiti v Kamnik. Med odsotnostjo tovarišice so se igrali potapljanje ladjic ali kartali. Šolo so ogrevali s premogom. Premog so učenci pomagali pospraviti v klet. Nosili so ga v zabojih po stopnicah.Tudi računalnikov še niso imeli. Atija sta učili tovarišici Marjeta Slabe in Helena Bole. Otroci se niso upali tovarišicam toliko odgovarjati kot sedaj. Bile so bolj stroge.

Jaz sem s sedanjo šolo čisto zadovoljen, saj si pridobim znanje in učitelji so prijazni.

Žan Nograšek, ati Janko

Ko sem jaz začel hoditi v šolo, je bilo dve leti pred drugo svetovno vojno. Vsi smo hodili peš, avtobusa nismo poznali, tudi koles ne. Pa če je bil dež ali sneg, ki ga je bilo včasih več kakor ga je danes, vsak dan smo morali iti. Tudi sobote niso bile proste, tako kot je to danes. Kako so imeli nekateri daleč in kako skromno smo bili oblečeni in obuti! Vsi smo morali na hribček sv. Ane, kjer je stala naša šola.

Ja, zelo rad sem hodil v to šolo, a na žalost samo dve leti, da sem se naučil brati, pisati in računati.

Spomnim se, da je bila v šoli palica na vidnem mestu. Če smo bili poredni, so jo učitelji znali dobro uporabljati. Kadar pa je kakšen naredil večjo neumnost, je bil kaznovan tako, da je moral ostati po pouku toliko časa v zaklenjenem razredu, da je zamujeno popravil. Temu smo rekli: da je bil zaprt.

Tisti čas, ko sem jaz hodil v šolo, smo pred začetkom pouka molili in tudi verouk smo imeli v šoli. Ko pa se je začela vojna, se je moje šolanje končalo, ker so šolo zaprli. Slovensko se ni smelo učiti, tako da so bile zelo slabe možnosti za učenje, čeprav je včasih prišel kak učitelj, ki pa je učil samo nemško. Ker je bila pri nas zelo velika družina, kmetija pa majhna, smo zelo skromno živeli.

Nekoč pa mi je oče rekel: France, služit boš moral iti in tako sem šel na veliko kmetijo, ki je imela tudi velik mlin. V tem mlinu sem moral, dvanajstleten fant, delati kot odrasel človek. Tako sem moral šolo zamenjati za delo, da sem si zaslužil za vsakdanji kruh. Najlepša leta sem preživljal pri tujih ljudeh toliko časa, da sem se lahko zaposlil v tovarni.

Katja Traven, stari ata France Traven (Bobnarjev ata)

ZAKLJUČEK

Čas, v katerem danes živimo, teče zelo hitro. Zato se mi zdi prav, da se včasih malce ustavimo in pregledamo prehojeno pot.

Učenci podružnične šole Tunjice so zelo dejavni pridni in uspešni. Na tak način tudi zastopajo kraj in svojo majhno šolo. Tudi majhno le lepo. Misel, povzeta po pesmi Toneta Pavčka Kaj je majhno in kaj je veliko, še kako pristaja naši šoli.

Šolska zgradba niti ni tako majhna – majhna je le po številu učencev in zaposlenih. Pa vendar živi, diha, daje čar kraju. Predstavlja njegovo srce. Ponosni smo nanjo.

Ob 40. jubileju ji želimo, da bi še na mnoga leta razdajala učenost, sprejemala male glavice, se veselila otroškega vrišča, razvijala vedoželjnost in ustvarjalnost najmlajših in predstavljala kulturno središče kraja.

Metka Mestek

KDO JE VSA TA LETA SKRBEL ZA NAŠE UČENCE?

OŠ Frana Albrehta, podružnica Tunjice

od 1965 do 2006

Jelka TREBUŠAK 1965 - 1966
Alojz GORŠIČ 1965 – 1967
Anica ŠMIDOVNIK 1965 – 1968 kuharica
Pavel SLABE 1967 – 1976
Marjeta SLABE 1967 – 1998
Milka ŽAGAR 1968 – 1998 kuharica
Ana OSTERMAN 1976 – 1977
Helena BOLE 1977 – 1992
Ivanka UČAKAR 1992 - knjižnica
Metka MESTEK 1992 –
Ana STELE 1995 – 2002 – zbor, glasbena vzgoja
Veronika FTIČAR, por. KOSELJ 1995 – 1999
Vera SUSMAN 1995 - logopedinja
Mirta VRHOVNIK 1996 – 1997 – ang.
Irena POLLAK 1997 – 2000 ang.
Marinka TORKAR 1998 – kuharica
Mateja JAMNIK 1998 – 1999
Jelka VRHOVNIK 1999 –
Polona ŠRAJ 2000 – 2001 – ang.
Nataša RAZBORNIK KOCJANC 2001 – 2002 ang.
Vesna JAMŠEK 2001 – 2002
Aleksandra NABERNIK 2002 ang.
Marija Katarina KRT por. PLAHUTA 2002 – 2003 ang.
Jože RAMUTA 2003 –
Lidija VIDMAR 2003 – 2005 ang.
Mojca KALIŠNIK por. ANTONIN 2003 –
Marjeta KOČAR 2003 – zbor, glasbena vzgoja
Karla KOMAN 2004 – 2005
Mojca GABRIČ 2005 – ang.
Maja MRZLIKAR LEŠNJAK 2005 – 2006
Biserka VOLASKO OCEPEK 2000 - specialna pedagoginja
Alenka BRLOGAR 2004 – 2005 specialna pedagoginja
Danila HROVAT 2005 – 2006 specialna pedagoginja

Šolsko leto 2005/2006

Ravnatelj RAFKO LAH

Vodja podružnice METKA MESTEK

Učitelji MOJCA ANTONIN, METKA MESTEK, JOŽE RAMUTA, JELKA VRHOVNIK

Strokovni delavci DANILA HROVAT, VERA SUSMAN, IVANKA UČAKAR, PETRA KASTELIC?

Kuharica in čistilka MARINKA TORKAR

Stoji (nova) učilna zidana
40 let